

DODÁVKOVÉ SMLOUVY

Charakteristickým rysem poválečné ekonomiky se stal systém povinných dodávek zemědělských výrobků a jejich výkup. Tento systém byl po roce 1948 využit jako nástroj perzekuce selského stavu. Především pro větší sedláky byly nastaveny často neúměrně vysoké kvóty pro odvod zemědělských komodit. Předepsané dodávky se každým rokem zvyšovaly a čím dál více přesahovaly možnosti většiny rolníků, kteří je tak mohli splnit jen na úkor vlastní spotřeby nebo výkrmu hospodářského zvířectva. Následkem toho geometrickou řadou rostl počet rolníků, kteří odmítali stanovené rozpisy dodávek podepsat a požadovali jejich zmírnění. S tím rostl i počet prohlídek stavení zejména na konci a na začátku roku v době podpisu nových dodávkových smluv. Prohlídky prováděly zvláštní komise, složené z dělníků, které zvláště u „vesnických boháčů“ pátraly, jestli neschovávají jakékoli množství obilí, nedodané maso, ale například i stavební materiál, cenné předměty apod. Těmto prohlídkám se neoficiálně říkalo „Den otevřených dveří“. Nejhorší vzpomínky měli rolníci zejména na neohlášené noční prohlídky. Podařilo-li se komisím „prokázat“, že uskladněné množství obilí a dalších zemědělských komodit přesahuje samozásobitelské dávky, byly zásoby zabaveny a rolníci mohli být vystaveni správnímu a trestnímu postihu, a to nejen za neplnění povinných dodávek.

(Zdroj: JECH, K.: *Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy*. Vyšehrad, Praha 2009; KAPLAN, K.: *Nekrvavá revoluce*. Mladá fronta, Praha 1993.)

V CHRÁSTU ODHALILI PRAVOU TVÁŘ „VESNICKÉHO BOHÁČE“

Všichni poctiví malí a střední zemědělci splnili dodávky zemědělských produktů. Když pak nyní probíhala ve všech okresech kraje závěrečná akce výkupu, snažili se ještě dát nějaký ten cent navíc, jako třeba zemědělci ve Slavicích, kteří přesto, že již měli splněno, nabídli dalších 55 centů. Všichni poctiví zemědělci také podepsali výrobní a dodávkové smlouvy na letošní rok.

Jsou však ještě obce, kde třídní nepřítel si udržel své posice, kde vesnický boháč dosud ovládá malé a střední zemědělce. Bylo tomu tak i v Chrástu u Plzně.

Poslední dobou to začalo v této obci nějak skřípat. Přijeli tam zástupci strany a lidové správy, aby získali od zemědělců nedodané obilí. A co se stalo? Po celodenním neúnavném přesvědčování se podařilo s bídou sehnat 30 kilogramů pšenice. Nebo zase, když se podepisovaly v Chrástu smlouvy, dvacet zemědělců, a to i malých a středních, odmítlo podepsat. Bylo jasné, že v Chrástu někdo popouzí rolníky proti dnešnímu řádu.

24. ledna přijeli do obce znovu zástupci KSČ se zástupci dalších složek. Rozdělili si obec na dva tábory, na malé a střední zemědělce na jedné a velké zemědělce a statkáře na druhé straně. A šli po těch velkých. A vida! Prohlídka měla překvapující výsledky. Velcí, kteří říkali, že obilí není, jej měli najednou více než dost. Jako třeba 28hektarový statkář Ruml, kterému bylo určitě nemilé, když se u něho našlo na půl vagonu obilí. To však ještě nebyl ten pravý. Teprve po pečlivém zkoumání a pozorování přišla komise na toho pravého.

Člověkem, který v Chrástu zemědělce štvál proti lidově-demokratickému řádu, byl Václav Zich,¹ který hospodaří na 19 ha.

Zich nemá právě dobrou pověst. V roce 1936 byl členem fašistické organizace. V roce 1939, když přišli do Chrástu okupanti, byl mezi těmi, kdož v obci zaváděli ihned tak zvaný „nový pořádek“. A nyní projevuje své nepřátelské smýšlení k lidové republice tím, že neplnil dodávky. Když jej zavolali na MNV, udal, že nemá z čeho dodat. Když jej zavolali na Jednotný národní výbor do Plzně, poznal Zich, že již jde do tuhého, a velkoryse nabídl „celých“ 50 kg pšenice.

(VANĚK, J.: V Chrástu odhalili pravou tvář vesnického boháče. In: *Rudé právo*, 26. 1. 1950, s. 4.)

» [Nezkrácená verze ukázky textu](#)

¹ V článku je chybně uvedeno křestní jméno rolníka Zicha, správně je František.

MOŽNÉ OTÁZKY:

Co to vlastně znamená „*odhalit pravou tvář Františka Zicha*“? Co se obyvatelé Chrástu o Františku Zichovi dozvěděli nového?

Z jakého důvodu byla spojována minulost významných sedláků s nacistickým režimem?

Proč asi odmítali chrástečtí občané podepisovat nové dodávkové smlouvy?

Co to vlastně znamená „*nechat se oklamat třídním nepřítelem*“? V jakém smyslu měli být obyvatelé Chrástu klamáni Rumlem a Zichem?

Text prezentuje události v Chrástu jako napínavý a dobrodružný příběh. Co se tam vlastně stalo? Pokuste se příběh sedláků Rumla a Zicha převyprávět vlastními slovy.

Jak se v textu projevuje komunistická ideologie? Manipuluje nějak čtenáře? O čem se jej v rozporu se skutečností snaží přesvědčit?

Vyberte z textu adjektiva a substantiva, jimiž jsou Zich a Ruml označováni. Pokuste se na základě tohoto výběru charakterizovat slovník *Rudého práva*.

VANĚK, J.: V Chrástu odhalili pravou tvář vesnického boháče. In: *Rudé právo* (plzeňská mutace), 26. 1. 1950, s. 4.

V CHRÁSTU ODHALILI PRAVOU TVÁŘ „VESNICKÉHO BOHÁČE“

Článek z regionální přílohy deníku *Rudé právo* charakterizuje podobu „vesnických boháčů“ v jedné ze západočeských obcí pohledem místního pisatele. Medializace pomluv, udání a křivých obvinění vůči těmto největším hospodářům v obci v místním tisku měla přesvědčit nejen jejich sousedy o „prospěchářství“ a spoluzodpovědnosti těchto spoluobčanů za neutěšený stav v zemědělství. Hlavním cílem štvavé rétoriky bylo pomoci odstranit tyto autority vesnice nebo je alespoň maximálně zbavit jejich vlivu na ostatní rolníky a zastrašit případné další zemědělce, kteří by se také chtěli vzepřít tehdejšímu režimu. Výsledkem měla být snadnější cesta k „socializaci“ venkova.

V CHRÁSTU ODHALILI PRAVOU TVÁŘ „VESNICKÉHO BOHÁČE“

» [Zpět](#)

Všichni poctiví malí a střední zemědělci splnili dodávky zemědělských produktů. Když pak nyní probíhala ve všech okresech kraje závěrečná akce výkupu, snažili se ještě dát nějaký ten cent navíc, jako třeba zemědělci ve Slavicích, kteří přesto, že již měli splněno, nabídli dalších 55 centů. Všichni poctiví zemědělci také podepsali výrobní a dodávkové smlouvy na letošní rok.

Jsou však ještě obce, kde třídní nepřítel si udržel své posice, kde vesnický boháč dosud ovládá malé a střední zemědělce. Bylo tomu tak i v Chrástu u Plzně.

Poslední dobou to začalo v této obci nějak skřípat. Přijeli tam zástupci strany a lidové správy, aby získali od zemědělců nedodané obilí. A co se stalo? Po celodenním neúnavném přesvědčování se podařilo s bídou sehnat 30 kilogramů pšenice. Nebo zase, když se podepisovaly v Chrástu smlouvy, dvacet zemědělců, a to i malých a středních, odmítlo podepsat. Bylo jasné, že v Chrástu někdo popouzí rolníky proti dnešnímu řádu.

24. ledna přijeli do obce znovu zástupci KSČ se zástupci dalších složek. Rozdělili si obec na dva tábory, na malé a střední zemědělce na jedné a velké zemědělce a statkáře na druhé straně. A šli po těch velkých. A vida! Prohlídka měla překvapující výsledky. Velcí, kteří říkali, že obilí není, jej měli najednou více než dost. Jako třeba 28hektarový statkář Ruml, kterému bylo určitě nemilé, když se u něho našlo na půl vagonu obilí. To však ještě nebyl ten pravý. Teprve po pečlivém zkoumání a pozorování přišla komise na toho pravého.

Člověkem, který v Chrástu zemědělce šval proti lidově-demokratickému řádu, byl Václav Zich,¹ který hospodaří na 19 ha.

Zich nemá právě dobrou pověst. V roce 1936 byl členem fašistické organizace. V roce 1939, když přišli do Chrástu okupanti, byl mezi těmi, kdož v obci zaváděli ihned tak zvaný „nový pořádek“. A nyní projevuje své nepřátelské smýšlení k lidové republice tím, že neplnil dodávky. Když jej zavolali na MNV, udal, že nemá z čeho dodat. Když jej zavolali na Jednotný národní výbor do Plzně, poznal Zich, že již jde do tuhého, a velkoryse nabídl „celých“ 50 kg pšenice.

Komise, která k němu 24. ledna přišla do stavení, shledala, že Zich zkrmoval pšenici s ječmenem v poměru 1:1, ačkoliv měl vysokou krmnou základnu. Našla u něj 20 centů přebytečného obilí, 3 q semleté pšeničné a 6 q semleté žitné mouky. Prý „pro vlastní potřebu“, jak tvrdil Zich.

Udělili na Zicha a ten se přiznal. Přiznal se k tomu, že působil na malé a střední zemědělce v Chrástu, aby nedodávali žádné obilí a aby také nepodepisovali žádné smlouvy. Podařilo se mu, že mu mnozí věřili a že se za něj z nevědomosti stavěli. Tak byl Václav Zich chytrý a tak dovedl ostatní malé a střední zemědělce oklamat.

V Chrástu byla svolána výborová schůze KSČ, které se zúčastnili i ti zemědělci, kteří byli dříve v Zichově vleku. Soudruzi na této schůzi odhalili pravou tvář Václava Zicha, Rumla a všech jim podobných. Ukázali na tyto lidi jako na třídní nepřátele malých a středních zemědělců, jako na lidi, kterým byla lidově demokratická republika trnem v oku. Jeden zemědělec za druhým pochopil. Tak to tedy je? Vždyť ten Zich je člověkem, který myslel jen na svou kapsu. Jeden za druhým sebekriticky přiznali, že se dopustili chyby. Nebyli dosti bdělí a ostražití, nechali se oklamat třídním nepřitelem. „*S takovým člověkem již nechceme nic mít!*“ To prohlásili rozhodně a rozhodli se, že do jednoho smlouvy podepíší a že také dají ještě nějaké to obilí. Komise ten den získala přes 150 centů obilovin a brambor.

¹ V článku je chybně uvedeno křestní jméno rolníka Zicha, správně je František.

Samozřejmě, že velká část tohoto množství byla nalezena u velkých zemědělců a statkářů, kteří svoje vlastenectví nedovedli přenést z úst na plnění dodávek, které důkladně sabotovali.

Poctiví zemědělci v Chrástu prohlédli a poznali pravou tvář sabotérů. Uvědomili si, že s těmito záškodníky nepůjdou. Dokud táhli za jeden provaz s vesnickými boháči, měli z toho prospěch jen statkáři. Ne, jejich místo je po boku dělníků.

Malí střední rolníci v Chrástu u Plzně našli správnou cestu a napraví svou chybu, které se dopustili. Čekají však, že Václav Zich a jemu podobní budou příkladně potrestáni.

Ano, malí střední zemědělci v Chrástu nepůjdou se zrádci národa a republiky a sabotéry jednou provždy vyloučí ze svého středu.

(VANĚK, J.: V Chrástu odhalili pravou tvář vesnického boháče. In: *Rudé právo*, 26. 1. 1950, s. 4.)

» [Zpět](#)